

НОВА ПЕНСІЙНА СИСТЕМА УКРАЇНИ

*Загальна інформація
станом на 1 жовтня 2005 р.*

Київ – 2005

СИСТЕМА ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ

- З 1 січня 2004 року набрав чинності Закон України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”, який передбачає створення в Україні нової пенсійної системи.
- Нова пенсійна система складається з трьох рівнів, а саме з солідарної системи (першого рівня), обов’язкової накопичувальної системи (другого рівня) та недержавного добровільного пенсійного забезпечення (третього рівня).
- Законом запроваджується *пенсійне страхування*. Замість трудового стажу при розрахунку пенсійної виплати тепер використовується страховий стаж.
- В новій пенсійній системі розмір пенсії за віком залежить від величини страхового стажу та розміру заробітної плати, з якої сплачувались страхові внески до Пенсійного фонду України.
- Для зарахування в страховий стаж в повному розмірі одного робочого місяця розмір внесків має бути не меншим, ніж внески, обчислені із мінімальної заробітної плати. Якщо сума сплачених страхових внесків менша, ніж мінімальний страховий внесок, страховий стаж враховується у пропорційно меншому розмірі.
- Із запровадженням нового Закону для осіб, які станом на 1.01.2004 р. вже мають трудовий стаж, цей період зараховується як страховий стаж, незалежно від суми сплачених раніше внесків.
- Період, протягом якого безробітна особа отримувала допомогу по безробіттю (крім одноразової її виплати для організації безробітним підприємницької діяльності) та матеріальну допомогу у період професійної підготовки, перепідготовки або підвищення кваліфікації, включається до страхового стажу. Зарахування зазначеного періоду до страхового стажу покриватиметься додатковими надходженнями до Пенсійного фонду страхових внесків від роботодавців (32,3% замість 32%), в той же час страхові внески роботодавців до Фонду загальнообов’язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття зменшені з 1,9% до 1,6%.
- В основу розрахунку пенсії беруться дані *персоніфікованого обліку*, які містять інформацію про страховий стаж та заробітну плату, з якої сплачені страхові внески. Ці дані формуються в

автоматизованій інформаційній системі Пенсійного фонду України.

- Якщо вся чи частина заробітної плати виплачена особі “в конверті”, та в персоніфікованій базі даних буде відображена занижена заробітна плата, то це вплине на майбутню пенсію, розмір якої буде відповідно менший.
- **Заробіток для призначення пенсій** обчислюється за даними персоніфікованого обліку за всі періоди страхового стажу з 1.07.2000 р. та період за будь-які 5 років підряд до цієї дати за вибором особи.
- Передбачається і **альтернативний варіант** обчислення розміру пенсії. Перша частина пенсії за стаж, набутий до 1 січня 2004 р., обчислюється за нормами Закону України “Про пенсійне забезпечення” із збереженням діючого до 1.01.2004 р. обмеження максимального розміру пенсії. Друга частина пенсії розраховується за нормами нового Закону з урахуванням стажу після 1 січня 2004 р.
- Обмеження **розміру пенсії** за нормами нового Закону обумовлено обмеженням величини заробітку, з якого сплачуються пенсійні внески (з 1.01.2005 року – 4100 грн.), та величини коефіцієнту страхового стажу кожної окремої особи.
- В новій пенсійній системі передбачена **індексація пенсій** за двома показниками:
 - 1) індексом споживчих цін відповідно до законодавства про індексацію грошових доходів населення;
 - 2) темпом зростання середньої заробітної плати по країні за попередній рік (з 1 березня 2005 р. враховується не менше ніж 20% цього показника).

Конкретна величина підвищення пенсії з урахуванням темпу зростання середньої заробітної плати в Україні визначається Кабінетом Міністрів України у межах бюджету Пенсійного фонду. Це дасть можливість визначати показник індексації пенсій за темпами зростання середньої заробітної плати в Україні на рівні вищому, ніж 20 %, з урахуванням можливостей Пенсійного фонду. Але при цьому враховуватиметься також коефіцієнт збільшення розміру пенсії у минулому році.

- Призначення дострокових пенсій особам, які працювали чи працюють в шкідливих та важких умовах праці (Список №1 і Список №2) та на роботах, які дають право на пенсію за вислугу

років, зберігатиметься за законодавством, що діяло до 1.01.2004 р. У майбутньому пенсійні виплати таким особам планується здійснювати через професійні та корпоративні пенсійні фонди.

- Пільгове обчислення стажу за законодавством, що діяло раніше, зберігається стосовно періодів роботи до 1 січня 2004 р. З 1 січня 2004 р. всі періоди страхового стажу враховуються в одинарному розмірі (1 рік роботи за 1 рік страхового стажу).
- Новий Закон передбачає окремі підходи до пенсійного страхування підприємців, що використовують *спрощену систему* оподаткування. Вони будуть платити фіксований пенсійний внесок до Пенсійного фонду України, а за своїх найманих працівників робитимуть внески на загальних підставах. Розмір фіксованого пенсійного внеску встановлюється окремим законом.
- Пенсії працюючим пенсіонерам виплачуються у повному обсязі, крім випадків, коли особі призначена дострокова пенсія за Законом України “Про зайнятість населення”.
- **Мінімальний розмір пенсії за віком** за наявності у чоловіків 25, а у жінок – 20 років страхового стажу встановлюється у розмірі прожиткового мінімуму, визначеного законом для осіб, які втратили працездатність. За кожний повний рік страхового стажу понад 25 років для чоловіків і 20 років для жінок пенсія за віком збільшується на 1% розміру пенсії, обчисленої відповідно до статті 27 Закону України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”, але не більше ніж на 1% мінімального розміру пенсії за віком.

За наявності тривалості страхового стажу менше ніж 25 років у чоловіків та 20 років у жінок, пенсія за віком встановлюється в розмірі, пропорційному наявному страховому стажу, виходячи з мінімального розміру пенсії за віком.

Мінімальний розмір пенсії за віком на рівні прожиткового мінімуму, визначеного законом для осіб, які втратили працездатність, застосовується виключно для визначення розмірів пенсій, призначених за Законом України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування.”

У разі збільшення розміру прожиткового мінімуму, визначеного законом для осіб, які втратили працездатність, розмір пенсії буде підвищуватись.

- **Пенсійний вік** в Україні не змінено: 55 років для жінок та 60 років для чоловіків. Проте, якщо особа добровільно відкладає вихід на пенсію на більш пізніший термін і продовжує працювати, то розмір пенсії буде збільшено за відповідною шкалою. Відсоток збільшення розміру пенсії за віком коливатиметься від 3% за один рік відстрочки виходу на пенсію до 85,32% за 10 років більш пізнішого виходу на пенсію.

Рік виходу на пенсію в інших країнах

Країна	Пенсійний вік для жінок	Пенсійний вік для чоловіків
<i>Болгарія</i>	60 (з 2009)	63
<i>Великобританія</i>	65 (з 2020)	65
<i>Грузія</i>	65 (з 2013)	65
<i>Данія</i>	67	67
<i>Естонія</i>	63 (з 2016)	63
<i>Казахстан</i>	58	63
<i>Киргиз стан</i>	58	63
<i>Молдова</i>	57	62
<i>Польща</i>	60	65
<i>Словенія</i>	60	65
<i>Угорщина</i>	62 (з 2009)	62
Україна	55	60
<i>Чехія</i>	61	62 (з 2006)

- **Пенсії по інвалідності** призначаються за наявності у застрахованої особи на час настання інвалідності страхового стажу такої тривалості :

- до досягнення 23 років включно – 2 роки;
- від 24 років до досягнення особою 26 років включно – 3 роки;
- від 27 років до досягнення особою 31 року включно – 4 роки;
- для осіб 32 років і старших – 5 років.

Пенсії по інвалідності визначаються у таких розмірах:

- інвалідам I групи – 100 % пенсії за віком; інвалідам II групи – 90 % пенсії за віком; інвалідам III групи – 50 % пенсії за віком.

- **Пенсії у зв'язку з втратою годувальника** призначаються непрацездат-ним членам сім'ї померлого годувальника, які були на його утриманні, за наявності у годувальника страхового стажу,

який був би необхідний йому для призначення пенсії по інвалідності.

Пенсії у зв'язку з втратою годувальника призначаються у таких розмірах:

- 50% пенсії за віком померлого годувальника на одного непрацездатного члена сім'ї;
- 100% пенсії за віком померлого годувальника на двох та більше непрацездатних членів сім'ї.

Круглим сиротам пенсія призначається виходячи з розмірів пенсій за віком обох батьків.

- **Після досягнення Україною визначених Законом критеріїв еконо-мічного розвитку** додатково до існуючої солідарної системи планується введення **накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування** (другий рівень пенсійної системи).
- Частина обов'язкових пенсійних відрахувань (не більше 7 відсотків від заробітної плати працівника) буде спрямовуватися до Накопичувального пенсійного фонду. Ці гроші інвестуватимуться в українську економіку, а інвестиційний дохід збільшуватиме розмір майбутніх пенсійних виплат.
- Учасниками обов'язкової накопичувальної системи будуть особи, яким на момент запровадження такої системи до призначення пенсії залишиться більше 20 років. Особи, яким до виходу на пенсію залишиться від 20 до 10 років, протягом одного року з дня запровадження такої системи матимуть право прийняти рішення про свою участь у Накопичувальному пенсійному фонді.
- Кошти, внесені до Накопичувального фонду, вважаються **власністю застрахованих осіб** та у разі їх смерті до досягнення пенсійного віку успадковуватимуться.

НЕДЕРЖАВНЕ ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- Система недержавного пенсійного забезпечення (далі – НПЗ) становить третій рівень пенсійної системи України. Вона запроваджена Законом України “Про недержавне пенсійне забезпечення” (далі – Закон) додатково до загальнообов’язкового державного пенсійного страхування. В системі НПЗ фізичні особи та роботодавці можуть брати участь **добровільно**.
- Недержавне пенсійне забезпечення здійснюється:
 - 1) **недержавними пенсійними фондами** (далі – пенсійний фонд, НПФ) – шляхом укладення пенсійних контрактів між адміністраторами фондів та вкладниками;
 - 2) **страховими організаціями** – шляхом укладення договорів страхування довічної пенсії, страхування ризику настання інвалідності або смерті учасника фонду;
 - 3) **банківськими установами** – шляхом укладення договорів про відкриття пенсійних депозитних рахунків.
- **Учасниками НПФ** можуть бути громадяни України, іноземці та особи без громадянства. Участь фізичних осіб у будь-якому НПФ є добровільною. Фізична особа може бути учасником кількох пенсійних фондів за власним вибором. Накопичені пенсійні кошти учасника фонду є його власністю, якою він розпоряджається згідно з Законом. У разі смерті ці кошти успадковуються.
- **Вкладником фонду**, який робить пенсійні внески на користь учасника фонду відповідно до умов пенсійного контракту, може бути сам учасник, подружжя, діти, батьки, роботодавець учасника або професійне об’єднання, членом якого є учасник. У будь-якому пенсійному фонді його учасники можуть бути одночасно і вкладниками такого фонду.
- НПФ можуть бути трьох видів: відкриті, корпоративні та професійні (див. *Визначення термінів*).
- Пенсійний фонд не несе відповідальності за зобов’язаннями держави, а держава не несе відповідальності за зобов’язаннями пенсійного фонду. НПФ не може бути проголошений банкрутом та ліквідований за законодавством про банкрутство. Пенсійні кошти учасників фонду у разі його ліквідації не втрачаються, а

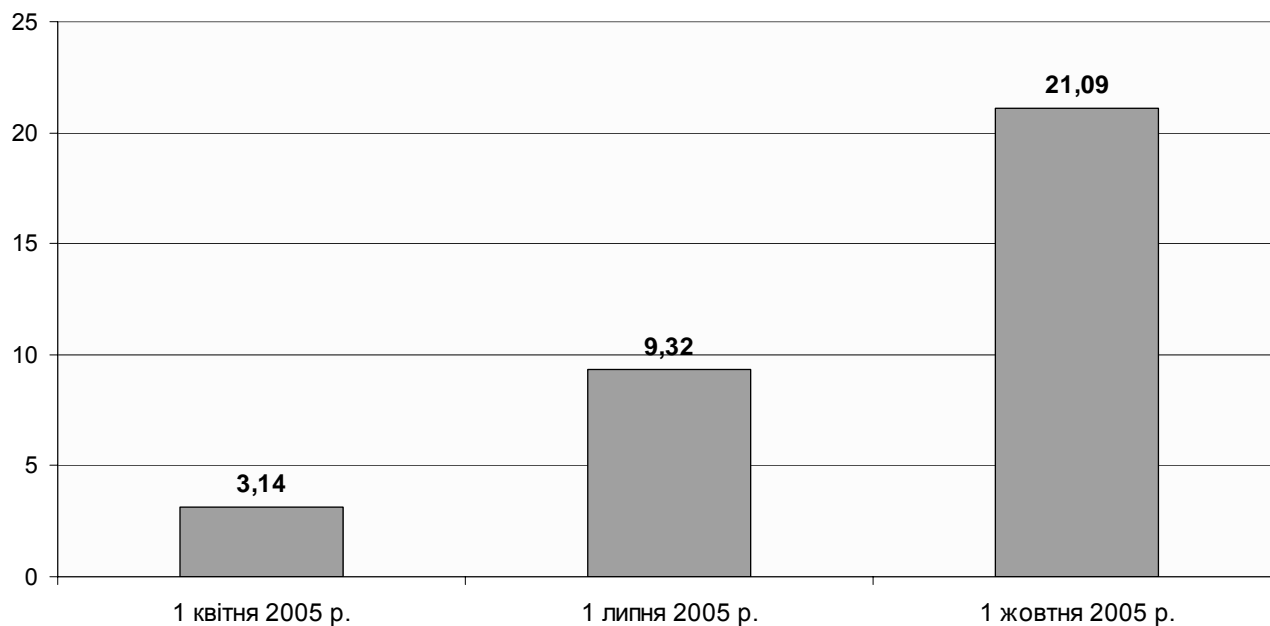
передаються до іншого НПФ або страхової організації чи банку, що здійснюють недержавне пенсійне забезпечення.

**Основні показники діяльності
в сфері недержавного пенсійного забезпечення
станом на 1 жовтня 2005р.**

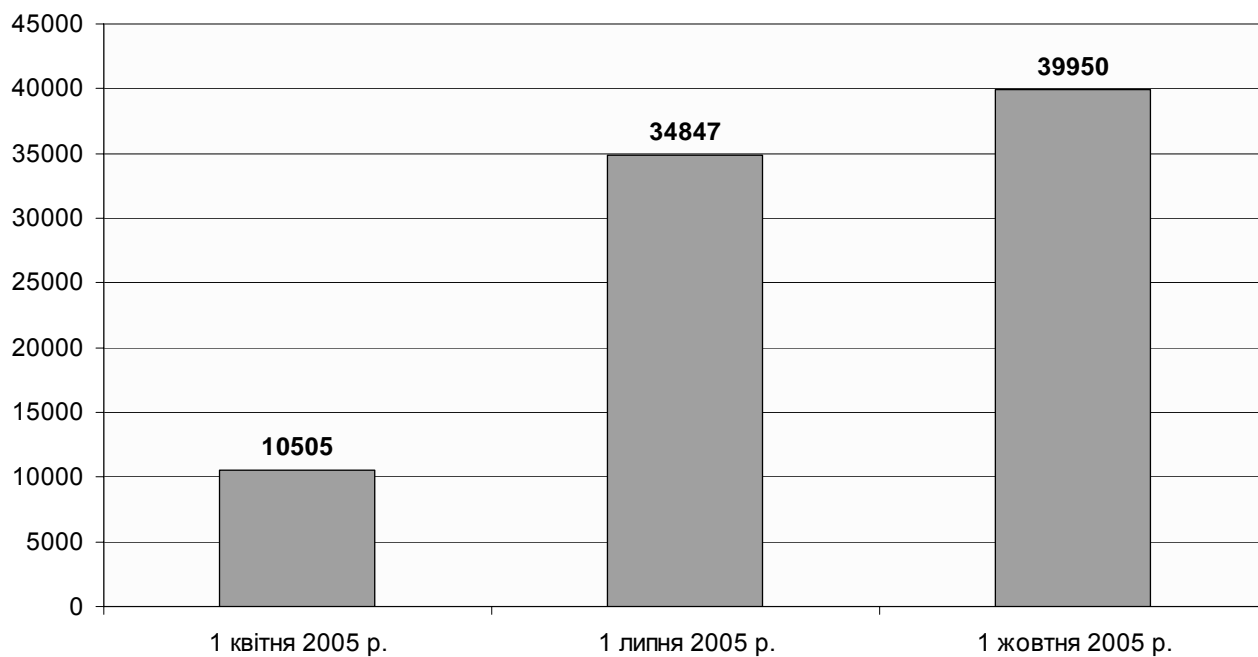
- До Державного реєстру фінансових установ України внесено 48 недержавних пенсійних фондів, створених відповідно до Закону “Про недержавне пенсійне забезпечення”, - 38 відкритих, 7 корпоративних та 3 професійні недержавні пенсійні фонди.
- Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України видано 25 ліцензій на провадження діяльності з адміністрування пенсійних фондів.
- Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку видано 69 ліцензій на провадження діяльності з управління активами пенсійних фондів.

	<i>1 квітня 2005 р.</i>	<i>1 липня 2005 р.</i>	<i>1 жовтня 2005 р.</i>
Загальна сума пенсійних внесків, зібраних пенсійними фондами, створеними відповідно до законодавства про недержавне пенсійне забезпечення, грн.	3 140 630	9 320 839	21 091 937
Загальна кількість учасників цих пенсійних фондів за укладеними пенсійними контрактами	10 505	34 847	39 950

Суми пенсійних внесків, зібраних пенсійними фондами, створеними відповідно до законодавства про недержавне пенсійне забезпечення, млн. грн.

Загальна кількість учасників пенсійних фондів, створених відповідно до законодавства про недержавне пенсійне забезпечення

- Вищим органом управління пенсійного фонду є **збори засновників НПФ**.
- **Рада фонду** – єдиний орган управління НПФ, що утворюється засновниками для здійснення контролю за поточною діяльністю фонду і вирішення основних питань його роботи. Рада підзвітна зборам засновників НПФ, члени ради можуть бути переобрані у разі неналежного виконання покладених на них обов’язків.
- Для забезпечення своєї діяльності НПФ користується послугами адміністратора, компанії з управління активами (КУА) та банка-зберігача на підставі відповідних договорів, які укладаються з цими особами радою фонду. Розміри оплати послуг цих осіб не можуть перевищувати граничних тарифів, встановлених Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України (далі – Держфінпослуг) та Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку.
- **Захист пенсійних активів, які належать учасникам НПФ**, забезпечується шляхом: 1) розмежування повноважень надавачів послуг НПФ (зокрема, адміністраторів, осіб, що здійснюють управління активами, зберігачів тощо), 2) повної прозорості їх діяльності (за допомогою системи звітування та оприлюднення інформації), 3) диверсифікації інвестиційного портфелю, 4) суворого державного контролю за цією сферою тощо.
- Право учасника НПФ на отримання **пенсійних виплат** виникає при досягненні пенсійного віку. Пенсійний вік визначається особою на власний розсуд, але не може відрізнятись (бути меншим або більшим) більш ніж на 10 років від пенсійного віку, який надає право на “державну” пенсію. Пенсійні виплати з НПФ можуть здійснюватися раніше у разі визнання учасника фонду інвалідом. При цьому особа може обрати пенсію на визначений строк або довічну пенсію. Згідно з Законом передбачається і можливість одноразової пенсійної виплати (див. *Визначення термінів*).

Ліміти інвестування пенсійних активів НПФ:

Об'єкт інвестування активів НПФ	Максимальний відсоток інвестування активів НПФ (% від загальної вартості активів фонду)
<i>Банківські депозитні рахунки та ощадні сертифікати банків</i>	40
<i>Державні цінні папери</i>	50
<i>Облігації місцевих позик</i>	20
<i>Облігації українських підприємств</i>	40
<i>Акції українських емітентів</i>	40
<i>Облігації та акції іноземних емітентів</i>	20
<i>Іпотечні цінні папери</i>	40
<i>Об'єкти нерухомості</i>	10
<i>Банківські метали</i>	10
<i>Інші активи, не заборонені законодавством України</i>	5
• <i>В цінні папери одного емітента</i> дозволяється інвестувати не більше 5 % загальної вартості пенсійних активів, за деяким винятком. • Протягом перших 5 років з початку заснування <i>корпоративних НПФ</i> в цінні папери їх засновників дозволено інвестувати до 10 % загальної вартості пенсійних активів, в наступні роки – до 5 %. • Ліміт розміщення пенсійних активів на банківських депозитних рахунках та в ощадних сертифікатах банків – до 10 % загальної вартості пенсійних активів <i>в одному банку</i>.	

- ***Розмір пенсійних виплат*** залежить від суми та тривалості сплати пенсійних внесків, розміру інвестиційного прибутку (збитку), отриманого протягом усього строку накопичення коштів, за вирахуванням суми адміністративних видатків на функціонування НПФ.
- ***Державний нагляд та контроль*** у сфері недержавного пенсійного забезпечення здійснюють:

- за діяльністю НПФ, страхових організацій та банків, що надають послуги з недержавного пенсійного забезпечення, – Держфінпослуг;
- за діяльністю осіб, що здійснюють управління активами пенсійних фондів, та банків-зберігачів – Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку;
- за діяльністю банків – Національний банк України.

Крім того, контроль за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції у сфері недержавного пенсійного забезпечення здійснюється Антимонопольним комітетом України.

Податкове стимулювання участі у недержавному пенсійному забезпеченні

Для фізичних осіб та роботодавців законами України “Про податок з доходів фізичних осіб” та “Про оподаткування прибутку підприємств” передбачені податкові пільги.

1. Пільги на етапі здійснення пенсійних внесків:

- **Добровільні пенсійні внески роботодавця** на користь найманого працівника можуть бути віднесені до складу валових витрат роботодавця у сумі, яка не перевищує 15% від нарахованої заробітної плати працівника за рік, але при цьому не вище суми місячного прожиткового мінімуму для працездатної особи, діючого на 1 січня звітного податкового року, помноженої на 1,4 та округленої до найближчих 10 грн. у розрахунку за місяць за сукупністю всіх таких внесків. Розмір внесків, на які поширюється податкова пільга, становить 630 грн. на місяць, виходячи з прожиткового мінімуму для працездатної особи 453 грн., встановленого Законом України “Про затвердження прожиткового мінімуму на 2005 рік”.
- **Пенсійні внески фізичної особи - учасника НПЗ** на свою користь включаються до податкового кредиту цієї особи (за результатами року) у розмірі, що не перевищує суми місячного прожиткового мінімуму, діючого для працездатної особи на 1 січня звітного податкового року, помноженої на 1,4 та округленої до найближчих 10 грн. у розрахунку за місяць (у 2005 р. – не більше 630 грн. на місяць). Учасник НПЗ має право на повернення переплачених податків через механізм

податкового кредиту. У разі здійснення пенсійних внесків самим учасником НПФ і роботодавцем, останній має пріоритет користування податковими пільгами, тому зазначена вище гранична сума для учасника (630 грн.) зменшується на суму внесків роботодавця.

- **Пенсійні внески фізичної особи - вкладника** на користь члена сім'ї першого ступеня споріднення¹ включаються до податкового кредиту фізичної особи (за результатами року) у розмірі, що не перевищує 50% від: суми місячного прожиткового мінімуму, діючого для працездатної особи на 1 січня звітного податкового року, помноженої на 1,4 та округленої до найближчих 10 грн. у розрахунку за місяць (у 2005 р. – не більше 315 грн. на місяць). Але якщо цей член сім'ї одночасно сплачує на свою користь пенсійні внески за окремим договором НПЗ, то вищезазначена сума пенсійних внесків фізичної особи – вкладника включається до податкового кредиту цього члена сім'ї, а не фізичної особи – вкладника.

2. Пільги на етапі здійснення пенсійних внесків:

- **На етапі здійснення пенсійних виплат** з НПФ або страхової організації фізична особа сплачує податок з доходів фізичних осіб за ставкою 13%, але лише від 60% пенсійної виплати. Сума одноразової пенсійної виплати учаснику НПФ оподатковується за ставкою 13%.
- **Не підлягають оподаткуванню:**
 - суми виплат пенсій на визначений строк або довічних пенсій, одержувані платником податку віком старше 70 років;
 - суми виплат пенсії на визначений строк, довічних або одноразових пенсій, якщо учасник НПФ чи застрахована особа є інвалідом I групи.

¹ Членами сім'ї фізичної особи першого ступеня споріднення вважаються її батьки та батьки її чоловіка або дружини, її чоловік або дружина, діти як такої фізичної особи, так і її чоловіка або дружини, у тому числі усиновлені ними діти.

ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНІВ

Перший рівень пенсійної системи –

солідарна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, що базується на засадах солідарності і субсидування та здійснення виплати пенсій і надання соціальних послуг за рахунок страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування на умовах та в порядку, передбачених Законом України “Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування” (далі – Закон ЗДПС). В цій системі поточні пенсійні виплати пенсіонерам фінансуються за рахунок пенсійних внесків зайнятого населення та роботодавців до Пенсійного фонду України.

Другий рівень пенсійної системи –

накопичувальна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, що базується на засадах накопичення коштів застрахованих осіб у Накопичувальному пенсійному фонді. Внески до цього фонду обліковуються на персоніфікованих накопичувальних пенсійних рахунках осіб. За рахунок накопичених коштів фінансуються: оплата договорів страхування довічних пенсій і одноразові виплати застрахованим особам на умовах та в порядку, передбачених законом.

Третій рівень пенсійної системи –

система недержавного пенсійного забезпечення, що базується на засадах добровільної участі громадян, роботодавців та їх об'єднань у формуванні пенсійних накопичень з метою отримання громадянами недержавних пенсійних виплат. Ці виплати є додатковими до пенсій з системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Вони виплачуються на умовах та в порядку, передбачених законодавством про недержавне пенсійне забезпечення.

Перший та другий рівні системи пенсійного забезпечення в Україні становлять систему загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.

Другий та третій рівні системи пенсійного забезпечення в Україні становлять накопичувальну систему пенсійного забезпечення.

Загальнообов'язкове державне пенсійне страхування

АктUARні розрахунки –

фінансовий аналіз коротко- і довгострокових наслідків функціонування системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, що містить прогноз фінансових потоків, оцінку фінансових зобов'язань, довгостроковий прогноз стану та стабільності системи, докладний аналіз коротко- і довгострокових фінансових наслідків будь-яких змін у цій системі.

Довічна пенсія з коштів Накопичувального пенсійного фонду (далі – довічна пенсія) –

пенсійна виплата, сума якої визначається в договорі страхування довічної пенсії та сплачується у визначеному законом порядку застрахованій особі після досягнення нею пенсійного віку або членам її сім'ї чи спадкоємцям у випадках, передбачених Законом ЗДПС.

Застрахована особа має право вільного вибору одного з таких видів довічних пенсій (ануїтетів):

1. *Довічна пенсія з установленим періодом* – виплата буде здійснюватись щомісячно протягом життя пенсіонера, але не менше ніж протягом 10 років з дня її призначення. У разі смерті пенсіонера до закінчення цього 10-річного періоду, право на отримання призначеної довічної пенсії матимуть спадкоємці померлої особи, визначені у договорі страхування довічної пенсії або відповідно до законодавства.

2. *Довічна обумовлена пенсія* – виплата буде здійснюватись щомісячно протягом життя пенсіонера. У разі, якщо загальна сума такої пенсії, що виплачена пенсіонеру на момент смерті, є меншою, ніж сума вартості договору страхування довічної пенсії на час його укладення, різниця коштів між зазначеними сумами виплачується спадкоємцям.

3. *Довічна пенсія подружжя* – щомісячна виплата буде здійснюватись протягом життя пенсіонера, а після його смерті - його чоловіку (дружині), який (яка) досягли пенсійного віку, протягом їх життя.

Розмір довічної пенсії розраховується страховою організацією актуарно, виходячи з вартості оплаченого договору страхування довічної пенсії, з урахуванням майбутнього інвестиційного доходу,

забезпечуваного страховою організацією, що виплачує ануїтет, видатків, пов'язаних з подальшим інвестуванням зазначених сум, та з урахуванням середньої для чоловіків і жінок величини тривалості життя.

Загальнообов'язкове державне пенсійне страхування –

система прав, обов'язків і гарантій, яка передбачає призначення, перерахунок і виплату пенсій, надання соціальних послуг застрахованим особам і членам їх сімей з коштів Пенсійного фонду України, що формуються за рахунок страхових внесків роботодавців і громадян, бюджетних та інших джерел, передбачених Законом ЗДПС, а також порядок формування загальнообов'язкового Накопичувального пенсійного фонду та фінансування за рахунок його коштів видатків на оплату договорів страхування довічних пенсій або одноразових виплат застрахованим особам, членам їхніх сімей та іншим особам, передбаченим Законом ЗДПС.

Застрахована особа –

фізична особа, яка відповідно до Закону ЗДПС підлягає загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню і сплачує (сплачувала) та/або за яку сплачуються чи сплачувалися у встановленому законом порядку страхові внески, чи уклала договір про добровільну участь та сплачує внески на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування.

Зберігач Накопичувального пенсійного фонду –

банк, який здійснює свою діяльність відповідно до законодавства про банки і банківську діяльність та відповідає вимогам Закону ЗДПС щодо зберігання та обслуговування пенсійних активів Накопичувального пенсійного фонду.

Накопичувальний пенсійний фонд може обслуговуватися лише одним зберігачем. Усі операції з пенсійними активами у цінних паперах здійснюються через зберігача. Виконання функцій зберігача не може поєднуватися з виконанням функцій з управління пенсійними активами. Пенсійний фонд укладає із зберігачем договір строком на 5 років за результатами тендера.

Коефіцієнт заміщення –

співвідношення між розміром пенсії особи та розміром її заробітної плати протягом певного періоду до виходу на пенсію.

Може розраховуватись також як "середній коефіцієнт заміщення", який визначається як співвідношення між середнім розміром пенсії й середньою заробітною платою загалом у країні.

Коефіцієнт страхового стажу –

величина, що визначається відповідно до Закону ЗДПС для обрахування страхового стажу при обчисленні розміру пенсії у солідарній системі.

Мінімальний страховий внесок –

сума коштів, що визначається розрахунково як добуток мінімального розміру заробітної плати на розмір страхового внеску, встановленого законом для відповідної категорії застрахованих осіб на день отримання заробітної плати (доходу).

Мінімальний страховий стаж -

стаж не менше 5 років, наявність якого необхідна для призначення пенсії за віком у солідарній системі.

Накопичувальний пенсійний рахунок –

частина персональної облікової картки в системі персоніфікованого обліку, яка відображає стан пенсійних активів застрахованої особи в накопичувальній системі загально-обов'язкового державного пенсійного страхування.

Накопичувальний пенсійний фонд (далі – Накопичувальний фонд) –

цільовий позабюджетний фонд, який створюється відповідно до Закону ЗДПС, акумулює страхові внески застрахованих осіб, що обліковуються на накопичувальних пенсійних рахунках та інвестуються з метою отримання інвестиційного доходу на користь застрахованих осіб, пенсійні активи якого використовуються для оплати договорів страхування довічних пенсій або одноразових виплат застрахованим особам, а у випадках, передбачених Законом, членам їхніх сімей чи спадкоємцям та на інші цілі, визначені Законом ЗДПС.

Непрацездатні громадяни –

особи, які досягли встановленого законом пенсійного віку або визнані інвалідами, у тому числі діти-інваліди, а також особи, які

мають право на пенсію у зв'язку з втратою годувальника відповідно до Закону ЗДПС.

Одиниця пенсійних активів Накопичувального фонду (далі – одиниця пенсійних активів) –

одиниця виміру загальної вартості пенсійних активів Накопичувального фонду, що накопичені та обліковуються на накопичувальному пенсійному рахунку застрахованої особи. Одиниця застосовується для визначення вартості пенсійних активів на момент їх оцінки.

Одноразова виплата –

пенсійна виплата, що здійснюється в разі досягнення застрахованою особою пенсійного віку та в інших випадках на умовах та в порядку, визначених Законом ЗДПС, за рахунок коштів Накопичувального фонду. Застрахована особа (а в разі її смерті - члени її сім'ї чи спадкоємці) мають право на отримання одноразової виплати у разі:

1. Якщо сума належних застрахованій особі на момент набуття права на пенсію пенсійних активів не досягає мінімальної суми коштів, необхідної для оплати договору страхування довічної пенсії, визначеної Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України.

2. У разі виїзду цієї особи за кордон на постійне місце проживання.

3. Якщо застрахована особа визнана інвалідом I або II групи і набуває право на пенсію по інвалідності відповідно до Закону ЗДПС (незалежно від достатності суми коштів для оплати договору страхування довічної пенсії); якщо застрахована особа визнана інвалідом III гр., одноразову виплату вона може отримати після досягнення нею пенсійного віку та лише у разі недостатності суми коштів для оплати договору страхування довічної пенсії.

4. У разі смерті застрахованої особи до досягнення нею пенсійного віку.

Основні напрями інвестиційної політики –

документ, який відповідно до вимог Закону ЗДПС визначає напрями та обмеження інвестування коштів Накопичувального фонду, рівні інвестиційного доходу, суми коштів на адміністративні

витрати, видатки на фінансування довічних пенсій та одноразових виплат у відповідному році.

Пенсійний вік –

вік, після досягнення якого застраховані особи мають право на призначення пенсії за віком в системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування відповідно до умов, визначених Законом ЗДПС. Пенсійний вік становить для чоловіків - 60 років, для жінок – 55 років.

Пенсійні виплати –

грошові виплати в системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, що здійснюються у вигляді пенсії, довічної пенсії або одноразової виплати.

1. За рахунок коштів Пенсійного фонду в солідарній системі призначаються такі пенсійні виплати:

- пенсія за віком;
- пенсія по інвалідності внаслідок загального захворювання (у тому числі каліцтва, не пов'язаного з роботою, інвалідності з дитинства);
- пенсія у зв'язку з втратою годувальника.

2. За рахунок коштів Накопичувального фонду, що обліковуються на накопичувальних пенсійних рахунках, здійснюються такі пенсійні виплати:

- довічна пенсія з установленим періодом;
- довічна обумовлена пенсія;
- довічна пенсія подружжя;
- одноразова виплата.

Пенсія –

щомісячна пенсійна виплата в солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, яку отримує застрахована особа в разі досягнення нею передбаченого Законом ЗДПС пенсійного віку чи визнання її інвалідом, або отримують члени її сім'ї у випадках, визначених цим Законом.

Пенсійні активи Накопичувального фонду –

грошові кошти, цінні папери, майнові права та зобов'язання щодо них, які сформовані відповідно до Закону ЗДПС в Накопичувальному фонді.

Пенсіонер –

особа, яка відповідно до Закону ЗДПС отримує пенсію, довічну пенсію, або члени її сім'ї, які отримують пенсію в разі смерті цієї особи у випадках, передбачених цим Законом.

Персоніфікований облік у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування –

організація та ведення обліку відомостей про застраховану особу, що використовуються в системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування в порядку, визначеному Законом ЗДПС.

Пов'язана особа юридичної особи –

юридична особа, що здійснює контроль за відповідною юридичною особою або контролюється відповідною юридичною особою, чи перебуває під спільним контролем з такою юридичною особою;

фізична особа або члени її сім'ї, які здійснюють контроль за відповідною юридичною особою (членами сім'ї фізичної особи вважаються її чоловік (дружина), діти або батьки як фізичної особи, так і її чоловіка (дружини), а також чоловіка (дружини) будь-кого з дітей або батьків фізичної особи);

посадова особа відповідної юридичної особи, яка уповноважена виконувати від імені такої юридичної особи юридичні дії, спрямовані на встановлення, зміну або припинення правових відносин, а також члени сім'ї такої посадової особи.

Під здійсненням контролю слід розуміти володіння безпосередньо або через пов'язаних фізичних чи юридичних осіб найбільшою часткою (паєм, пакетом акцій), що становить не менш як 20 відсотків статутного капіталу юридичної особи, або управління найбільшою кількістю голосів у органі управління юридичної особи. Для фізичної особи загальна сума володіння часткою статутного капіталу юридичної особи (голосів у органі управління) визначається як загальний обсяг корпоративних прав, що належать такій фізичній

особі, членам її сім'ї та юридичним особам, які контролюються такою фізичною особою або членами її сім'ї.

Представники застрахованих осіб –

профспілки або їх об'єднання чи інші уповноважені найманими працівниками органи (представники).

Представники роботодавців –

організації роботодавців, їх об'єднання чи інші уповноважені роботодавцями органи (представники).

Професійна діяльність з управління пенсійними активами –

професійна діяльність, що розуміється в значенні, визначеному Законом України “Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні” та пов'язана з управлінням пенсійними активами Накопичувального фонду з метою збереження їх вартості та отримання інвестиційного доходу на користь застрахованих осіб.

Рада Накопичувального фонду –

вищий колегіальний орган управління накопичувальною системою загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, що створюється та діє в порядку, визначеному Законом ЗДПС.

Рада Накопичувального фонду складається з 14 осіб, 7 з яких призначаються Президентом України (по одному представнику від Мінпраці, Мінфіну, Мінекономіки, Держфінпослуг, Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку, Ради національної безпеки і оборони, Пенсійного фонду) і 7 осіб – Верховною Радою України (серед яких по одному представнику від застрахованих осіб, роботодавців і Національного банку України).

Роботодавець –

власник підприємства, установи, організації або уповноважений ним орган незалежно від форми власності, виду діяльності та господарювання; фізична особа, яка використовує працю найманих працівників (у тому числі іноземців, які на законних підставах працюють за наймом в Україні); власник розташованого в Україні іноземного підприємства, установи, організації (у тому числі міжнародної), філії та представництва, який використовує працю найманих працівників, якщо інше не передбачено міжнародними

договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Соціальні послуги –

послуги, що надаються особам за рахунок коштів Пенсійного фонду на умовах та в порядку, визначених Законом ЗДПС.

Страховий стаж –

період (строк), протягом якого особа підлягала державному соціальному страхуванню, якою або за яку сплачувався збір на обов'язкове державне пенсійне страхування згідно із законодавством, що діяло раніше, та/або підлягає загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню згідно із Законом ЗДПС і за який сплачено страхові внески.

Страхові внески –

кошти відрахувань на соціальне страхування та збір на обов'язкове державне пенсійне страхування, сплачені згідно із законодавством, що діяло раніше; кошти, сплачені на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування відповідно до Закону ЗДПС.

Страхова організація –

юридична особа, виключним видом діяльності якої є страхування життя, має відповідну ліцензію, видану в порядку, встановленому законодавством, та здійснює страхування і виплату довічних пенсій.

Страхувальники –

роботодавці та інші особи, які використовують працю фізичних осіб на умовах трудового договору (контракту) або на інших умовах, передбачених законодавством, та відповідно до Закону ЗДПС сплачують страхові внески на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування.

Тендер –

відкритий конкурс, порядок організації та проведення якого визначається Законом ЗДПС для вибору компаній з управління активами, зберігача та аудитора Накопичувального фонду.

Уповноважений банк –

банк, який здійснює свою діяльність відповідно до законодавства про банки і банківську діяльність та провадить розрахунково-касові операції з коштами солідарної системи.

Чиста вартість одиниці пенсійних активів –

вартість одиниці пенсійних активів, що визначається в порядку, передбаченому Законом ЗДПС, шляхом ділення чистої вартості пенсійних активів на загальну кількість одиниць пенсійних активів на день розрахунку.

Первинна чиста вартість одиниці пенсійних активів на дату спрямування частини страхових внесків до Накопичувального фонду дорівнює 10 гривням.

Чиста вартість пенсійних активів –

різниця між вартістю пенсійних активів на день проведення розрахунку та загальною сумою зобов'язань Накопичувального фонду, що підлягають виконанню на день проведення розрахунку, яка розраховується за методикою та в порядку, визначеними Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку за погодженням з Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України та Національним банком України.

Недержавне пенсійне забезпечення

Адміністратор недержавного пенсійного фонду –

юридична особа, що здійснює адміністрування недержавних пенсійних фондів на умовах, визначених Законом України “Про недержавне пенсійне забезпечення” (далі – Закон НПЗ).

Адміністрування НПФ може здійснюватися:

- юридичною особою, яка надає професійні послуги з адміністрування НПФ (професійний адміністратор), отримавши ліцензію на провадження діяльності з адміністрування пенсійних фондів;
- одноосібним засновником корпоративного пенсійного фонду, який прийняв рішення про самостійне здійснення адміністрування такого фонду та отримав на це відповідну ліцензію;
- компанією з управління активами, яка отримала відповідну ліцензію.

Адміністратор здійснює адміністрування НПФ на підставі договору, який укладається з радою НПФ.

Відкритий пенсійний фонд –

недержавний пенсійний фонд, учасниками якого можуть бути будь-які фізичні особи незалежно від місця та характеру їх роботи. Засновниками відкритого НПФ можуть бути одна чи декілька юридичних осіб. Юридичні особи, діяльність яких фінансується за рахунок Державного бюджету України або місцевих бюджетів, не можуть бути засновниками такого фонду.

Учасники відкритого НПФ мають право залишатися його учасниками у разі припинення здійснення пенсійних внесків на їх користь.

Вкладник недержавного пенсійного фонду –

особа, яка сплачує пенсійні внески на користь учасника фонду шляхом перерахування грошових коштів до НПФ відповідно до умов пенсійного контракту. Вкладником фонду може бути сам учасник фонду, його подружжя, діти, батьки, роботодавець цього учасника або професійне об’єднання, членом якого є такий учасник. У будь-якому пенсійному фонді його учасники можуть бути одночасно і

вкладниками такого фонду, тобто самостійно сплачувати внески до фонду.

Власний капітал –

різниця між сукупною вартістю активів юридичної особи та вартістю її зобов'язань перед третіми особами.

Диверсифікація пенсійних активів –

інвестування пенсійних коштів у більше ніж один вид активів з метою мінімізації ризиків втрати коштів. Диверсифікація передбачає формування портфеля пенсійних активів з цінних паперів різних видів (акції, облігації та ін.), випущених емітентами з різних галузей економіки і регіонів, дотримання балансу між внутрішніми та зовнішніми інвестиціями.

Діяльність з недержавного пенсійного забезпечення –

сукупність організаційних, юридичних та інших передбачених законодавством дій, спрямованих на здійснення недержавного пенсійного забезпечення фізичних осіб.

Довічна пенсія (довічний ануїтет) –

пенсійні виплати, які здійснюються страховою організацією на підставі договору страхування довічної пенсії протягом життя фізичної особи періодично після досягнення нею пенсійного віку відповідно до законодавства про страхування. Розмір довічної пенсії розраховується страховою організацією актуарно, виходячи з сум накопичених пенсійних коштів, з урахуванням майбутнього інвестиційного доходу, забезпечуваного страховою організацією, що виплачує ануїтет, видатків, пов'язаних з подальшим інвестуванням зазначених сум і показниками середньої тривалості життя.

Зберігач недержавного пенсійного фонду –

банк, який провадить депозитарну діяльність зберігача цінних паперів та відповідає вимогам Закону НПЗ. Недержавний пенсійний фонд може обслуговуватися тільки одним зберігачем. Усі операції з пенсійними активами пенсійного фонду здійснюються через зберігача, у якого відкриваються поточні рахунки пенсійного фонду. Пенсійні активи НПФ у формі цінних паперів та документи, які підтверджують право власності на пенсійні активи в інших формах, зберігаються у зберігача. Зберігач надає свої послуги на підставі договору, укладеного з радою НПФ.

Інвестиційна декларація –

документ, який визначає інвестиційну політику НПФ, основні напрями та обмеження інвестування активів НПФ, встановлені в межах загальних вимог та обмежень інвестиційної діяльності, визначених Законом НПЗ. Інвестиційна декларація та зміни до неї розроблюються та затверджуються радою фонду. Інвестиційна декларація є обов'язковою для застосування особами, які здійснюють управління пенсійними активами, та зберігачем.

Індивідуальний пенсійний рахунок –

персоніфікований рахунок учасника НПФ, який ведеться в системі персоніфікованого обліку у визначеному Законом НПЗ порядку з метою обліку накопичених на користь учасника пенсійних коштів.

Компанія з управління активами –

юридична особа, яка провадить професійну діяльність з управління активами на підставі ліцензії на провадження такої діяльності. Компанія з управління активами утворюється та діє відповідно до норм законодавства з урахуванням вимог, передбачених Законом НПЗ.

Управління активами пенсійного фонду здійснюється відповідно до його пенсійних схем та інвестиційної декларації у порядку, що визначається договором про управління активами пенсійного фонду і Законом НПЗ, в тому числі шляхом надання відповідних розпоряджень торговцям цінними паперами та зберігачу.

Корпоративний пенсійний фонд –

недержавний пенсійний фонд, засновником якого є юридична особа-роботодавець або декілька юридичних осіб-роботодавців, та до якого можуть приєднуватися роботодавці-платники. Юридична особа, діяльність якої фінансується за рахунок Державного бюджету України або місцевих бюджетів, має право бути засновником корпоративного пенсійного фонду або здійснювати пенсійні внески до вже створених пенсійних фондів лише у випадках, коли створення таких фондів або здійснення пенсійних внесків передбачено законами України або рішенням відповідних місцевих рад. Засновниками або роботодавцями-платниками корпоративного НПФ можуть бути роботодавці-юридичні особи, що провадять свою діяльність

беззбитково не менше ніж протягом одного фінансового року, крім випадків реорганізації юридичної особи. При цьому юридична особа може бути одночасно засновником не більш як одного корпоративного чи одного професійного пенсійного фонду.

Учасниками корпоративного НПФ можуть бути виключно фізичні особи, які перебувають (перебували) у трудових відносинах з роботодавцями-засновниками або роботодавцями-платниками цього фонду. Право участі у корпоративному НПФ належить усім найманим працівникам юридичної особи, що є засновником або роботодавцем-платником такого фонду. Роботодавець не має права будь-яким чином обмежувати права працівників на участь у корпоративному НПФ. Учасники такого НПФ мають право самостійно сплачувати додаткові внески на свою користь без обмежень. У разі реорганізації засновника або роботодавця-платника такого фонду обов'язки щодо сплати пенсійних внесків передаються його правонаступникові.

Недержавний пенсійний фонд –

юридична особа, створена відповідно до Закону НПЗ, яка має статус неприбуткової організації (непідприємницького товариства), функціонує та провадить діяльність виключно з метою накопичення пенсійних внесків на користь учасників пенсійного фонду з подальшим управлінням пенсійними активами, а також здійснює пенсійні виплати учасникам зазначеного фонду у визначеному Законом порядку.

Одноразова пенсійна виплата –

пенсійна виплата, що здійснюється одноразово у порядку та у випадках, визначених Законом НПЗ. Пенсійна виплата може здійснюватися адміністратором одноразово на вимогу учасника фонду (а у разі його смерті – його спадкоємців) в разі:

- медично підтвердженого критичного стану здоров'я (онкозахворювання, інсульт тощо) або настання інвалідності учасника фонду;

- коли сума належних учаснику фонду пенсійних коштів на дату настання пенсійного віку учасника фонду не досягає мінімального розміру суми пенсійних накопичень, встановленого Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України;

- виїзду учасника фонду на постійне проживання за межі України;
- смерті учасника фонду.

Пенсійна виплата –

грошова виплата учаснику недержавного пенсійного забезпечення або його спадкоємцям, що здійснюється за рахунок накопичених у НПФ та облікованих на індивідуальному пенсійному рахунку грошових коштів у випадках, передбачених Законом НПЗ.

НПФ відповідно до Закону НПЗ можуть здійснювати такі види пенсійних виплат: 1) пенсія на визначений строк; 2) одноразова пенсійна виплата. Довічні пенсії (довічні ануїтети) виплачуються учасникам НПФ страховими організаціями, з якими ці учасники уклали договір страхування довічної пенсії, за рахунок грошових коштів, перерахованих страховій організації.

Пенсійні виплати з системи недержавного пенсійного забезпечення здійснюються незалежно від отримання особою виплат за загальнообов'язковим державним пенсійним страхуванням або з інших джерел.

Пенсійні внески до НПФ –

грошові суми, що сплачуються вкладником у розмірах та у порядку, встановлених пенсійним контрактом відповідно до умов обраних пенсійних схем. Згідно з Законом не обмежено максимальний розмір пенсійних внесків до НПФ будь-якого виду. Рада пенсійного фонду має право встановити мінімальний розмір пенсійних внесків – 10% мінімальної заробітної плати у розрахунку на один місяць.

Пенсійні внески сплачуються лише у національній валюті України, а у випадках, передбачених законодавством України, в іноземній валюті за офіційним обмінним курсом НБУ, що діяв на момент сплати, шляхом готівкових та (або) безготівкових розрахунків. Юридичні особи сплачують пенсійні внески лише у безготівковій формі. Пенсійні внески сплачуються шляхом зарахування відповідних грошових сум на поточні рахунки пенсійного фонду у зберігача.

Пенсійна схема –

документ, який визначає умови та порядок недержавного пенсійного забезпечення учасників фонду та є невід'ємним додатком до статуту НПФ. Пенсійні схеми та зміни до них підлягають реєстрації в Державній комісії з регулювання ринків фінансових послуг України.

Пенсійний фонд може використовувати кілька пенсійних схем. Згідно з Законом НПЗ дозволено використовувати виключно пенсійні схеми з визначеними внесками. Вкладники фонду мають право вільного вибору пенсійної схеми, якщо інше не передбачено законодавством, а також мають право на зміну пенсійної схеми, але не частіше одного разу на 6 місяців.

Пенсійний вік в системі недержавного пенсійного забезпечення –

вік, після досягнення якого учасник фонду має право на отримання пенсійних виплат, що визначається за заявою учасника фонду, крім випадків, коли пенсійний вік визначається пенсійним контрактом відповідно до закону, що встановлює обов'язковість відрахувань на недержавне пенсійне забезпечення для окремих категорій громадян. Пенсійний вік, що визначається учасником фонду, може бути меншим або більшим від пенсійного віку, який надає право на пенсію за загальнообов'язковим державним пенсійним страхуванням, але не більше ніж на 10 років, якщо інше не визначено законами.

У разі набуття учасником фонду права на отримання пенсії по інвалідності за загальнообов'язковим державним пенсійним страхуванням учасник має право визначити свій пенсійний вік без урахування обмежень та подати відповідну заяву адміністратору.

Пенсійний контракт –

договір між недержавним пенсійним фондом та його вкладником, який укладається від імені фонду його адміністратором та згідно з яким здійснюється недержавне пенсійне забезпечення учасника (учасників) фонду за визначеною пенсійною схемою за рахунок пенсійних внесків такого вкладника. Кожний вкладник фонду може укласти один або кілька пенсійних контрактів з адміністратором (адміністраторами) одного чи кількох пенсійних фондів на користь їх учасників.

Вкладник, який є учасником фонду, має право в односторонньому порядку розірвати пенсійний контракт, який укладено з ним особисто, або вимагати зміни його умов. У разі розірвання пенсійного контракту, такий вкладник зобов'язаний укласти новий пенсійний контракт з іншим НПФ, або договір із страховою організацією, або відкрити у банку пенсійний депозитний рахунок. Виняток становлять випадки здійснення одноразової пенсійної виплати.

Пенсійні активи –

активи пенсійного фонду, страхової організації, банківської установи, сформовані відповідно до Закону НПЗ, за рахунок яких здійснюються пенсійні виплати.

Пенсійні депозитні рахунки –

вкладні (депозитні) рахунки фізичних осіб, що відкриваються банківськими установами відповідно до Закону НПЗ та законодавства про банківську діяльність для накопичення пенсійних заощаджень у межах суми, визначеної для відшкодування вкладів Фондом гарантування вкладів фізичних осіб, що встановлюється згідно із законом (з 10 травня 2005 р. ця сума становить 5000 грн.)

Пенсія на визначений строк –

пенсійні виплати, що здійснюються з НПФ періодично протягом визначеного строку у порядку та у випадках, визначених Законом НПЗ. Розмір пенсії на визначений строк розраховується за методикою, затвердженою Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України, виходячи із суми пенсійних коштів, яка обліковується на індивідуальному рахунку учасника НПФ, та строку сплати такої пенсії, який визначається учасником та має становити не менше як 10 років від початку здійснення першої виплати.

Персоніфікований облік –

збирання, оброблення, систематизація та зберігання передбаченої законодавством про пенсійне забезпечення і Законом НПЗ інформації про учасників недержавного пенсійного забезпечення, відомостей про визначення їх прав на пенсійні виплати за рахунок коштів, накопичених на їх користь, а також для обчислення розміру цих виплат.

Пов'язана особа юридичної особи –

див. Визначення термінів, ЗДПС.

Професійний пенсійний фонд –

недержавний пенсійний фонд, засновником (засновниками) якого можуть бути об'єднання юридичних осіб-роботодавців, об'єднання фізичних осіб, включаючи професійні спілки (об'єднання професійних спілок), або фізичні особи, пов'язані за родом їх професійної діяльності (занять). При цьому юридична особа може бути одночасно засновником не більш як одного корпоративного чи одного професійного пенсійного фонду. Учасниками професійного НПФ можуть бути виключно фізичні особи, пов'язані за родом їх професійної діяльності (занять), визначеної у статуті фонду. Засновники професійного НПФ мають право сплачувати пенсійні внески за власні кошти на користь усіх своїх членів - фізичних осіб. Учасники такого НПФ мають право самостійно сплачувати додаткові внески на свою користь без обмежень.

Резервний фонд –

фонд грошових коштів, створений відповідно до Закону НПЗ та законів України, що регулюють діяльність господарських товариств, адміністратором, компанією з управління активами з метою відшкодування можливих збитків учасників пенсійних фондів унаслідок неналежного виконання зобов'язань перед ними або порушення законодавства відповідними суб'єктами недержавного пенсійного забезпечення.

Роботодавець –

власник підприємства, установи, організації незалежно від форми власності, виду діяльності або уповноважений ним орган чи фізична особа, яка відповідно до законодавства використовує найману працю.

Роботодавець - платник корпоративного пенсійного фонду –

роботодавець, який визнає статут уже створеного корпоративного пенсійного фонду, виявив бажання перераховувати грошові кошти на користь своїх працівників до такого фонду на підставі договору, укладеного ним з радою цього пенсійного фонду.

Саморегулівна організація адміністраторів недержавних пенсійних фондів (СРО) –

неприбуткова організація (непідприємницьке товариство), що створюється з метою встановлення професійних стандартів діяльності з адміністрування недержавних пенсійних фондів, захисту та представлення інтересів своїх членів, а також учасників недержавних пенсійних фондів. СРО набуває статусу після реєстрації в Держфінпослуг.

Страхова організація –

страховик, який отримав ліцензію на страхування життя. Згідно з Законом України “Про страхування” страховиками визнаються фінансові установи, які створені у формі акціонерних, повних, командитних товариств або товариств з додатковою відповідальністю відповідно до законів з питань регулювання діяльності господарських товариств з урахуванням особливостей, передбачених цим Законом, а також одержали у встановленому порядку ліцензію на здійснення страхової діяльності. Учасників страховика повинно бути не менше трьох. Страхова діяльність в Україні здійснюється виключно страховиками - резидентами України. В окремих випадках, встановлених законодавством України, страховиками визнаються державні організації, які створені і діють відповідно до Закону.

Учасник недержавного пенсійного забезпечення –

фізична особа, на користь якої сплачуються пенсійні внески до пенсійного фонду, страхової організації або на пенсійний депозитний рахунок до банківської установи і яка має право на недержавне пенсійне забезпечення на умовах і в порядку, визначених пенсійним контрактом, договором страхування або договором про відкриття пенсійного депозитного рахунку та Законом НПЗ.

Чиста вартість одиниці пенсійних внесків –

розрахункова вартість одиниці пенсійних внесків, що визначається шляхом ділення чистої вартості активів пенсійного фонду на загальну кількість одиниць пенсійних внесків на день підрахунку. Чиста вартість одиниці пенсійних внесків на день надходження першого пенсійного внеску до пенсійного фонду встановлюється у розмірі 1 гривня.

Чиста вартість активів пенсійного фонду –

різниця між вартістю активів пенсійного фонду на день проведення підрахунку та загальною сумою зобов'язань пенсійного фонду, що підлягають виконанню на день проведення підрахунку.